N° 17.

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 10. WRZESNIA 1796. R. W SOBOTĘ.

Z Wiednia 31. Sierpnia.

Od woyſk naszych odebraliśmy tu w tych dniach naſtępuiące doniesienia:

Dnia 28. Sierpnia.

Przysłany tu od Arcy-Xcia *Karola* kuryerem Porucznik *Wartensleben* przywiozł pocieszaiącą wiadomość, że nieprzyiaciel przez manewr dobrze ſkombinowany i szczęśliwie do ſkutku przyprowadzony, w dalszym swym poſtępowaniu przeciw prawemu ſkrzydłu Generała Artylleryi *Wartensleben* nietylko wſtrzymany, ale nawet do nagłego cofnienia się przymuszony zoſtał. — D. 22, t. m. Xże *Karol* uderzył na nieprzyiaciela przy *Teiningen* i odpędził go D. 23. ścigał go przez *Neumark* ku *Altdorf* i *Kaſtell*. D. 24 po złączeniu się z armią *Wartenslebena* znowu nieprzyiaciela attakował i pobił, a d. 25. pomimo naywiększych niewygod i trudow przez woyſko wycierpianych nieprzyiaciel był ścigany, z *Norymbergi* i *Erlangen* wyparty tak że ku *Bamberg* śpiesznie i w naywiększym nieporządku cofać się musiał. — Szczegóły poźniey będą doniesione. — Strata nasza ieſt mała w porownaniu nieprzyiacielſkiey. Jazda szczególniey dyſtyngwowała się. W czasie attaku d. 24. wpadła na trzy bataliony Francuzkie, całkiem ie wycięła wyiąwszy 31. officerow i 695. żołnierzy, ktorzy w niewolą doſtali się.

Dnia 30. Sierpnia.

O to są niektore szczegóły o powyższych akcyach tym bardziey interessuiących im ważnieysze być mogą ich ſkutki. — Z dawnieyszych doniesień wiadomo ieſt że pomimo naymocnieyszego pod *Ambergiem* odporu, trzeba się było cofnąć z tamtąd do *Schwarzenfeld*. Przewyższaiące siły nieprzyiaciela pod *Jourdanem*, coraz bardziey zagrażały korpusowi *Wartenslebena* i granicom Czech. Pozycya przy *Schwarzenfeld* była wyborna, nieprzyiaciel tymczasem w oddaleniu wyſtrzału armaty ſtanął w trzech obozach, zamyślaiąc coś decyduiącego przedsięwziąść. D. 21. mocnym nas ogniem z dział attakował, lecz bezſkutecznie. D. 22. ſtał uszykowany formą poł xiężyca w oczach armii naszey. W tym były położeniu rzeczy, gdy Arcy Xże *Karol*, przysłał *Wartenslebenowi* rozkaz uderzenia na nieprzyiacioł nie zważaiąc na ich siły. — Sam zaś Xże po pierwszym przez *Dunay* przy *Donauwerth* przeprawieniu się i przez rozſtawienie lewego ſkrzydła armii nad rzeką *Lech*, zamaſkował marsz swoy przeciw prawemu ſkrzydłu *Jourdana*. D. 17. przeprawił się niespodzianie przy *Ingolſtadt* przez *Dunay* i po naytrudnieyszym przez wąwozy marszu ſtanął na wzgorzach przed *Hernried*. D. 22. po południu uderzył z przednią ſtrażą pod Generałem *Nau-*

R

endorf będącą, na dywizyą *Bernadotta* ſtoiącą przy *Teiningen* i przymusił ią do uſtąpienia z placu. D. 23. krok w krok poſtępowano za nieprzyiacielem. *Hotze* złączył się przy *Neumark* z Xciem *Karolem* z kąd nieprzyiaciela wyparto ściga iąc go do *Altdorf* i *Kaſtel*. Z *Neumark* posłany był ordynans do *Wartenslebena*, aby z swey ſtrony Francuzow attakował dla uczynienia dywersyi. Stosownie do tego rozkazu *Wartensleben* ściągnął wszyſtkie siły. D. 24. Xże *Karol* wysłał Generała *Hotze* do *Lauf* dla zabrania tyłu nieprzyiacielowi. *Sztarray* z oddzielnym korpusem miał go sukkursować, sam zaś Xże ku *Amberg* zmierzał. Przy *Kaſtel* zaſtąpił mu drogę Generał *Bonaud* wysłany od *Jourdana* dla wsparcia pobitey iuż kolumny *Bernadotta* i dla zasłonienia prawey flanki nieprzyiaciela. Lecz Xże odparł go szczęśliwie i zbliżył się do *Amberg* gdzie iuż *Wartensleben* uderzywszy ze świtem dnia na nieprzyiaciela, znaydował się. *Jourdan* widząc się z przodu i z boku attakowany na wzgorzach *Ambergu* ſtanął, lecz i z tych mieysc nieprzyiaciel od iazdy i grenadierow naszych wyparty i do *Sultzbach* był ścigany. Nie daleko mieysca tego trzy bataliony piechoty Francuzkiey (iak powyżey ieſt wyrażono) całkiem zniesiono. — *Lichtenſtein* tymczasem wypędził nieprzyiaciela z *Norymbergi*, *Hotze* wyrugował go z *Lauf* i ſtanął w *Hersbruck*. Mała forteczka *Rotenburg* z 100. ludzi garnizonu i 8miu armatami poddała się, a *Kray* ku *Wolden* posunął się. D. 25. upędzano się co raz daley za nieprzyiacielem. *Lichtenſtein* iuż był mile za *Erlangen*, kwatera głowna w *Sulzbach* znaydowała się i coraz więcey niewolnikow zabierano.

D. 31. Sierpnia. Podług poźnieyszych Arcy-Xcia *Karola* z *Lauf* 27. t.m. rapportow, musiał oderwać od głowney swey armii dwadzieścia szwadronow i ośm batalionow i posłać ie pod kommendą *Nauendorfa* przez *Ratyzbonę* na sukkurs Generałowi artylleryi *Latour* na prawy brzeg *Dunaiu*, gdzie Generał nieprzyiacielſki *Moreau* z przewyższaiącemi siłami coraz daley poſtępuie. — Arcy Xże zaś nie daie wypocząć armii *Jourdana* przeszkadzaiąc powtornemu iey zebraniu się i nowemu z świeżemi siłami poſtępowaniu. *Lichtenſtein* zabrał w *Norymberdze* 31. armat rozmaitego kalibru, 1265 worow owsa, 49 beczek mąki, &c. i ciągnie ku *Hochſtädt* na prawą flankę zbieraiącego się przy *Forchheim* nieprzyiaciela. *Sztarray* i *Hotze* dla wsparcia go ſtaneli w *Herzog-Aurach*, a Generał *Kray* zoſtawuiąc *Erlangen* po lewey ręce, zmierza ku *Neukirchen*. Połkownik *Görtzer* ſtoi z mocną dywizyą woyſk letkich w *Auerbach*.

Cesarz JMć dla zabezpieczenia Kroleſtwa Czeſkiego naſtępuiący patent d. 21. t. m. ogłosić kazał:

My Franciszek II. &c. &c. „ Przy wſtępie panowania naszego bolesno nam było, widzieć monarchią zawikłaną w tak ciężkiey woynie, iak ieſt teraźnieysza. Jle dolegliwość ta wielką, tyle życzenia nasze względem zawarcia pokoiu były rzetelne. Wiadomo wszyſtkim, że do tych czas wszyſtkich sił i sposobow w tym celu użyto. Czułość więc nasza tym żywiey ieſt dotkniętą, gdy zważemy, iż oycowſka nasza pieczołowitość, przy tylu patryotycznych ofiarach wiernych naszych poddanych, po tak wielkich dowodach męztwa woyſk naszych, niepotrafiła ieszcze ziednać chwalebnego i bez uszkodzenia Monarchii traktatu, lecz że przeciwnie osobliwszym przeznaczeniem i z

pomnażaiącą się tak dawno iuż dokuczaiącą nam boleścią widziemy zbliżaiącego się nieprzyiaciela do granic dziedzicznych państw naszych Niemieckich a mianowicie ukochanego naszego Krolestwa Czeskiego.

Dla obrony więc rzeczonego Krolewstwa w przypadku wtargnień nieprzyiacielskich, gdy niepodobną iest rzeczą z taką armią iaką iest teraz oprzeć się nieprzyiacielowi codziennie przeciw nam większą część narodu swego uzbraiaiącemu, skłoniliśmy się przeto do podanego nam planu nayłatwiey przez mieszkańcow uskutecznić się mogącego, to iest do ustanowienia milicyi kraiowey i rozkazuiemy aby. 1. Ustanowienie to natychmiast wzięło skutek i żeby dwudziesta część całey kraiowey ludności, wzięta była do rzeczoney milicyi. 2. Zapisana i wyciągnięta w tey części zbroyna siła, natychmiast ma być w służbie woyskowey i w broni ćwiczona. Kommenda generalna w Czechach wyznaczy na ten koniec officerow i unteroffícerow. 3. Woyskowi ci, ile być może, iak naybliżey swych siedlisk i w swych Powiatach maią być exercerowani. 4. Przez czas oddalenia się od mieysc mieszkania ich, brać będą żołd tak iak inni w polu będący żołnierze, a gdy wypadnie potrzeba użycia ich, na ow czas. 5. Każdy na wyznaczonym powinien stanąć mieyscu i zebrana siła czekać ma na dalsze kommendy rozkazy. 6. Przeznaczeniem ich iest, bronić tylko granic i własnego kraiu. 7. Poki zostaną pod bronią, poty rowny z innemi woyskami żołd odbierać będą. 8. Tym, ktorzy się wsławią męztwem, dane będą tak iak innym woyskowym medale złote i srebrne, ktore na zaszczyt i na dowod usług oyczyznie ofiarowanych będą mogli wszędzie nosić. Intratę także do nich przywiązaną przez ciąg życia maią odbierać, nakoniec. 9. Wszyscy ktorzy w milicyi kraiowey służyli, mieć będą w przyszłości zasługę na ktorą rząd w każdey okoliczności mieć względną baczność i nadgradzać ią ile możności, starać się będzie. „

(W dalszym ciągu patentu Cesarz JMć zachęca swych poddanych Czeskich, ażeby razem z nim iako z swym Krolem iednoczyli swe siły w zamiarze obrony oyczyzny oraz zachowania się przy swey religii, przy swych własnościach i przy exystencyi swoiey i swych familii &c.)

Z Paryża 18 Sierpnia.

Buonaparte napisał z *Werony* d. 9. t. m. list następuiący do municypalności w *Medyolanie*: „Gdy się armia Francuska cofneła, kiedy stronnicy Austryi, a nieprzyiaciele wolności, mieli ią za zupełnie zgubioną, kiedy wy sami wnosić sobie nie mogliście, iżby to cofanie fortelem być miało woiennym, wtedy okazaliście przywiązanie do Francyi i do wolności oraz gorliwość i odwagę ktore wam ziednały szacunek armii i zapewnią wam opiekę Rzplitey Francuzkiey. Lud w *Medyolanie* codziennie staie się godnieyszym wolności, codziennie więcey nabywa energii i niezawodnie pokaże się wkrotce z chwałą na scenie świata. Przyimcie zapewnienie ukontentowania mego, i prawdziwego życzenia ludu Francuzkiego, pragnącego widzieć was wolnemi i szczęśliwemi.

Generał *Berthier* w liście z *Werony* d. 8. t. m. pisze: „że, kiedy straż przednia *Masseny* stanęła nad *Adygą* przy *Rivoli*, Austryacy na drugiey stronie rzeki cztery armat mieli. Po krotkim z oboyga stron ogniu, część nieprzyiacioł porzuciła armaty. Dwudziestu strzelcow natychmiast przepłynęło przez *Adygę*, i choć bezbronni wzieli iednak w niewolą 12.

żołnierzy Cesarskich i wspomnione armaty zabrali.

Kommissarz *Salicetti* dnia tegoż pisze z *Werony* do Dyrektoryatu: „Dywizya iedna woysk naszych będzie iutro pod *Mantuą*. Zadna teraz Cesarzowi nie zostanie nadzieia do opanowania znowu Włoch mocą oręża. Nadciągaiące od brzegow *Oceanu* posiłki do armii naszey, czynią ią straszniey szą iak dawniey była. Jeżeli nieprzyiaciel, chce dłużey woynę prowadzić, to rozkażcie tylko armii, aby do Niemiec wkroczyła, a nie zawiedzie nadzieie wasze. Przeięta duchem męztwa i ożywiaiącym ią obywatelstwa zapałem, maiąc na czele Generała posiadaiącego całe iey zaufanie, iest w stanie przedsięwzięcia wszystkiego i przezwyciężenia naytrudnieyszych przeszkod.

Z Paryża 22 Sierpnia.

Armia Włoska.

List Generała *Buonaparte* do Dyrektoryatu, z kwatery głowney w *Brescia* 27 *Thermidora* (14 Sierpnia.)

Nieprzyiaciel przymuszony do cofania się, zostawił znaczną siłę w *Coronna* i *Montebaldo* w chęci utrzymania się w tych mieyscach. Dnia 11 t. m. poszedł przeciw niemu Generał *Massena*, zdobył na nim *Coronna*, *Preabolo* i *Montebaldo*, zabrał 7 armat i 400 niewolnika. Adiutanci *Rey* i *Chubran* pięknie się w tey okazyi popisali. D. 12 zaleciłem Generałowi *Soret* i Generałowi *S. Hilaire* udać się do *Roque d'Anfonce*, gdzie się Cesarscy chcieli utrzymać. Zamiar mey pomyślnym skutkiem uwieńczony został. Opanowaliśmy *Roque d'Anfonce*, a zostawiwszy także Austryakow w *Lodron*, po krotkiey bitwie, bagaże ich, 6 armat i 1,100 niewolnikow, wzięliśmy. Generał *Angereau* potym rzekę *Adygę* przebył, przymusił nieprzyiaciela do cofnienia się ku *Roveredo*, i kilkaset niewolnika zabrał. Nieprzyiaciel ma w *Mantui* 4,000 chorych.

Na list, w ktorym dawaiey (z okazyi rozgłoszonych w rożnych pismach fałszywych wieści) Dyrektoryat ukontentowanie swe Generałowi *Buonaparte* oświadczył, następuiącą tenże Generał dał odpowiedź z głowney kwatery z *Brescia* 14 Sierpnia.

„Z wdzięcznością przyiąłem *Obywatele Dyrektorowie* nowy dowod szacunku waszego w liście 31 Lipca pisanym wyrażonego. Nie wiem prawdziwie czego odemnie żądaią niektorzy Dziennikow pisarze. Zaczepili mnie w tym czasie, co i Austryacy, wy pierwszych ogłoszeniem listu waszego zawstydziliście, ia drugich zwyciężyłem. Tak więc usiłowania wspolnych nieprzyiacioł naszych nie poszczęściły się.„

Dnia 6 Sierpnia wydał *Buonaparte* proklamacyą do armii Włoskiey, w ktorey mowi: „Zołnierze! iuż to po drugi raz Włochy zdobyliśmy. W dwoch dniach, dwie walne bitwy i pięć potyczek wygranych, wzięcie 15,000 niewolnika z 3ma Generałami, 80 armat, 200 wozow amunicyinych i 6 sztandarow, są to dzieła wasze. W oka mgnieniu nayznacznieyszy Rzpltey nieprzyiaciel zniszczony został. Wszystkie te iednak czyny niech was nie wbiiaią w pychę, lecz niech ufność waszą w was samych utwierdzą, i nauczą was, abyście nigdy nieprzyiaciela waszego nie rachowali, choćby też był naylicznieyszym. Zwyciężcy przy *Lodi*, *Lonado* i *Castiglione* uderzyć nań tylko i zniszczyć go powinni. Odnawiaycie swietne przykłady sławnych zwycięztw pod *Marathonem* i t. d. i iako legiony *Grekow*, tak też odważne brygady armii Włoskiey nieśmier-

telnemi się staną. Przyimcie zatym żołnierze, upewnienie ukontentowania waszego Generała, a Oyczyzny dziękczynienia wkrotce nastąpią. Bądźcie zawsze odważni żołnierze! natarczywemi w bitwie, ale razem i bacznemi. Smierć sama drży i cofa się od tego, ktory iest mężnym, żartkim, i na wszystko gotowym. Iléż to razy przeciw niey postępowaliście? ileż to razy widzieliście ią, gdy od was uciekaiąc w szeregi się nieprzyiaciela mięszała. Porywa ona boiaźliwego, ale odważnego w ten czas tylko spotyka, gdy ostatnia godzina iego nadeszła.

Armia Renu i Mozelli.

Rapport Generała *Moreau* do Dyrektoryatu z głowney kwatery w *Amreus* 26 Thermidora (13. Sierpnia.)

„ Attakowaliśmy nieprzyiaciela d. 8. Sierpnia przy *Nevesheim*, odparty natychmiast został, utraciwszy 450. ludzi w niewolą przez nas zabranych. Nazaiutrz byliśmy zatrudnieni rozpoznawaniem mieysca dla ustanowienia woyska, cała albowiem ta okolica nieznaiomą nam była. D. 10. uderzyliśmy na przednią straż Austryakow i pobiliśmy ią, oprocz zabitych do 500. wzięliśmy w niewolą, straszna nawalnica ktora nastąpiła, i ciemność nocy, przeszkodziły nam w dalszym korzystaniu D. 11. Xiąże *Karol* odebrawszy posiłki z *Gallicyi* i z innych kraiow Cesarskich, atta kował całą naszych linią, flankierowie nasi na prawym skrzydle złamani zostali, nieprzyiaciel przedarł się do *Heydenheim*, ale ten obrot w cale nas nie zmieszał. — Przednia straż nasza rownie także odparta była, lecz iak tylko posiłki nadciągnęły, odnowiliśmy bitwę. Naywiększe swe usiłowania Cesarscy naprzeciw prawemu skrzydłu obrocili. Generał *S. Cyr* bronił naymężniey swoiey pozycyi chociaż od daleko liczniey szego woyska był attakowany. Na prawą stronę lewego skrzydła mocno nacierali Austryacy, położenie iednak mieysca pozwalało nam zaczepnie działać, Generał więc *Desaix*, uderzył na nich żywo, odparł, i do 200. niewolnika zabrał. Rezerwa iazdy między dwoma skrzydłami uszykowana wstrzymywała ich od dalszego przedzierania się. Obydwa woyska po bitwie 17. godzin z naywiększym uporem trwaiącey, noc całą na placu batalii przepędziły, a rowno z dnia świtem nieprzyiaciel cofać się zaczął. Nowe na niego natarcie pewneby nam korzyści było przyniosło, lecz niewypadało to czynić z małą liczbą ładunkow wystarczaiących na dwie ledwo godziny, gdyż reszta ammunicyi w znaczney ieszcze od woyska odległości była. Austryacy cofnęli się za *Vernitz*, zapewne się przez *Dunay* przeprawią. Woyska letkie gonią za niemi, iuż są w *Nordlingen*, a armia nasza cała daley postępuie. Posyłam wam natychmiast kuryera, dla zapobieżenia fałszywym powieściom ktore z powodu początkowey Cesarskich korzyści wyniknąćby mogły. Przeszlę potym szczeguły tych trzech bitw czyniących sławę odwadze woyska i talentom officerow, ktorzy go w rożnych attakach prowadzili. Teraz tego wcale dopełnić nie mogę, od sześciu albowiem dni zaledwo kiedy z siadaliśmy z koni. Armia niezmiernie iest utrudzona, lecz zwycięztwo wygładza z iey pamięci wszystkie iey prace. Nieprzyiaciel rachuie stratę swoią do 7000. ludzi tak w zabitych iako ranionych i w niewolnikach.

W tym momencie odbieram rapport od Generała *Ferino* donoszący o wniyściu woysk naszych do *Bregenz*. Wzięto tam 3. moździerze, 1. haubicę, 22. armat, do

40. dużych statkow, i 40,000. worow zboża, i t. d. — Odebraliśmy także miłe wiadomości o ważnych zwycięstwach armii Włoskiey. Zdrowie i uszanowanie (podpisano *Moreau.*)

Armia Sambry i Mozy,

Generał *Jourdan* w rapporcie z kwatery głowney w *Lauf* 25. Thermidora (12 Sierpnia pisze:

„ Nieprzyiaciel wcale na nas nie czekał, wczoray o godzinie 11. wieczor porzucił mieysce obozowania swego, małe korpusa obserwacyine, ktore pozostawiał, za zbliżeniem się naszym cofnęły się zaraz Generał adiutant *Ney* udał się ku twierdzy *Rothenberg*, i wysłał Ob: *Baiermann* swego adiutanta, dla wezwania iey do poddania się. Officer ten widząc otwarte rogatki, gdyż właśnie wprowadzano do fortecy żywność, wpada z 6. żołnierzami ktorzy się z nim znaydowali, aż do iey śrzodka, nie doznawszy naymnieyszego oporu od stoiących przy bramach żołnierzy. Kommendant tak wielką śmiałością zadziwiony, kapitulował natychmiast, garnizon poszedł w niewolą; znaleźliśmy tam liczną zbroiownią, 43. działa spiżowe, ktorych połowa wielkiego była kalibru. Forteca ta leży na gorze, i swym położeniem przecina drogi do *Amberg* i *Bareuth* prowadzące. — Opoł mili od *Lauf* na trakcie ku *Norymberdze* zostawił nieprzyiaciel 150. beczek mąki.„

W urzędownym rapporcie, ktory z *Cadix* d. 5 Sierpnia nadesłany został względem wyiścia na morze eskadr Hiszpańskich pod Admirałami *Solano* i *Langara* w złączeniu z flottą Francuzką pod Admirałem *Richery*, iest wyrażono: iż flotty te maiąc wiatr pomyślny, zniknęły iuż z oczu mieszkańcow miasta tego; Wyiście pod żagle trzech tych eskadr mocno uzbroionych i zostaiących pod dobremi przewodnikami, rzuciło postrach na nieprzyiacioł Rzpltey. Nie można dociec iakie ich iest przeznaczenie, wielu wielkich wypadkow dorozumiewa się. Czas wszystko dokładnie wyiaśni. — Tym czasem utrzymuią niektorzy, iż Admirał *Langara* z 4ma liniowemi okrętami do Indyi Zachodnich popłynie, Admirał zaś *Solano* z 10ciu swemi, i 7mio Francuzkiemi będącemi pod Obywatelem *Richery* udadzą się do *Ferrol*, gdzie się ieszcze 7 okrętow Republikanckich znayduie: ztamtąd zaś popłyną do *Brest* dla złączenia się z flottą tam będącą. Wszystkie potym maią bydź przeciw Anglikom użyte. Jle się te dorozumiewania z prawdą zgadzaią, wiedzieć teraz nie można. Mowią niektorzy, iż traktat zaczepny i odporny między Francyą i Hiszpanią iuż iest zawarty.

Generał *Jourdan* w krotce się całkowicie połączy z Generałem *Moreau*, a potym wspolnemi siłami w sam śrzodek kraiow Austryackich wkroczyć maią. — Wielu mniema, iż woyska nasze w krotce do *Rzymu* pośpieszą. — Dziś się pogłoska rozeszła, że *Mantua* iest wziętą. *Louvet* w swym dzienniku donosi, że armia *Renu* i *Mozelli* przy *Konstanz*, z Włoską się połączyła (nie mamy iednak żadnego urzędowego o tym doniesienia.) Dawny Kontr-Admirał *Kerguelin* w dziele świeżo wydanym podaie proiekt iakim sposobem Francuzi wylądować mogą na brzegi Anglii.

Posłowie Papiezcy odebrali rozkaz Dyrektoryatu wyiechania ztąd w 24 godzinach; sprawowanie się ich było do tego powodem. Gdy bowiem odebrano doniesienia o małych korzyściach, ktore *Wurmser* nad Generałem *Buonaparte* odniosł, negocyacye między niemi i ministrem interessow zagra[illegible] miały się

właśnie rozpocząć, lecz co dawniey przyśpieszenia ich domagali się, to w tenczas pod pozorem, że ieszcze dostateczney nie maią instrukcyi, zwłoki tylko szukali. Gdy zaś w dni kilka wiadomości zwycięstw armii Włoskiey, nadeszły, chcieli zaraz iak nayprędzey o pokoy traktować, lecz im Dyrektoryat dał do poznania, iż postępować z sobą w ten sposob nie pozwoli. Hrabia *Revel* Minister dworu Sardyńskie go odebrał także podobne zlecenie wyiechania, lubo w łagodnieyszych trochę wyrazach. Jak tylko do *Paryża* przybył, dano mu zaraz do zrozumienia, aby się starał w *Turynie* o wysłanie kogo innego na mieysce iego, gdyż będąc rodem z *Nicei*, mogłby bydz uważany iako Emigrant. Lecz on wcale na to nie uważał, robił intrygi na stronę emigrantow i radość swoią iawnie wyraził w czasie momentalnych korzyści *Wurmsera*. Xże *Belmonte* Poseł Krola Oboyga Sycylii, mowią iż się ma także do podroży gotować. W pierwszey audyencyi mianey u Dyrektoryatu względem negocyacyi o pokoy, ktorą śpiesznie chciał ukończyć, z tym się odezwał: „ iż Monarcha iego ma 60,000 woyska w pogotowiu. Tym lepiey (odpowiedziano mu) nic więc nie iest tak pilnego.

Dnia 17 Sierpnia między 6 a 7 go dziną w wieczor umknął *Drouet* z swoim wspolnikiem *Ricord* z więzienia. Rzucono sznur na te podworze, na ktore okno *Droueta* wychodziło, w oknie zaś iego przepiłowano kratę dla dania poznaki, iż z trzeciego piętra bez naymnieyszey ludzkiey pomocy tym sposobem uszedł, w roztrząśnieniu iednak dalszym, okazało się, że to na pozor tylko zrobionym było. Węzły bowiem w sznurach wcale nie były mocne, mur zaś wszędzie iednako kurzem przykryty, żadnego znaku nie okazywał, ażeby się po nim kto spuścił, a otwor w kracie tak był mały, iż zaledwo głowa dziecięcia zmieścić się w nim mogła. Oczywiście więc pokazuie się, iż mimo listu *Droueta* w dzienniku iednym umieszczonego w ktorym mowi, iż przez okno uszedł, dokazał tego raczey po wschodach i przez drzwi pokoiu swego. Dozorcy więzienia aresztowani zostali. W doniesieniu, ktore o tym Dyrektoryat do Rady 500 przesłał znayduie się: „iż to zapewne przez przekupienie stało się. — Minister Policyi wydał potrzebne w tey mierze rozkazy. — Rożne są zdania względem tego przypadku, pisze ieden dziennik Paryzki, iedni utrzymuią, że *Drouetowi* anarchiści, drudzy zaś, że mu roialjści dopomogli, niektorzy nawet twierdzą, że to sam Rząd ułatwił iako dla człowieka, ktory w dzieiach rewolucyi imie swoie uniesmiertelnił, ktorego ukaranie roialiści mogliby uważać iak ofiarę im uczynioną. Lecz byłoby to przyznawać boiaźń i słabość Dyrektoryatowi. Rząd przed ktorym drży Koalicya, czyliż się może kilku sprzysięgłych obawiać?

Kondycye pokoiu między Rzplitą Francuzką i Xciem Wirtemberskim,

Rzplita Francuzka i Xiąże *Wirtemberski* powodowani chęcią ukończenia woyny, i odnowienia związkow handlu i dobrego sąsiedztwa, ktore im dawniey wspolnie pożytecznemi były, wyznaczyli pełnomocnikow to iest Dyrektoryat imieniem Rzplitey Francuzkiey Ob: *Karola Delacroix* Ministra zagranicznych interessow, a Xiąże *Wirtemberski* JJPP. Barona *Karola de Wolwart* Ministra stanu i Prezydenta skarbowego i *Abel* Konsyliarza legacyi.— Ci kommunikowawszy sobie wzaiemnie plenipotencye swoie następuiące artykuły ułożyli. 1mo. Między Rzplitą Francuzką

i Xięciem *Wirtemberskim* będzie pokoy, przyiaźń, i dobre porozumienie, i dla tego wszelkie nieprzyiacielskie kroki od czasu ratyfikacyi ninieyszego układu ustaną. 2do. Xiąże *Wirtemberski* wyrzeka się wszelkich związkow iawnych lub taiemnych, i traktatow zaczepnych i odpornych iakie tylko mogł zrobić z uzbroioną koalicyą przeciw Francyi. Nie da nigdy w przyszłości żadnemu mocarstwu nieprzyiaznemu Rzeplitey, ani kontyngensu ani pomocy w ludziach, koniach, żywności, pieniądzach, ammunicyach woiennych lub pod innym iakimkolwiek tytułem, chociby też nawet był pociąganym do tego iako członek Rzeszy Niemieckiey. 3tio. Woyska Rzplitey Francuzkiey będą miały przeyście wolne przez kraie Xięcia *Wirtemberskiego*, tudzież wolność zostawania w nich, i zaięcia wszystkich stanowisk woyskowych potrzebnych do ich operacyi. 4to. Xiąże *Wirtembergski* ustępnie Rzplitey Francuskiey swoim i następcow swych imieniem wszystkich praw do Xięstwa *Montbeliard*, do maiętności *Hericourt*, *Passavant* i innych ktore do nich przynależą, tudzież do Hrabstwa *Horbouron*, i possessyi *Riquewir* i *Ostheim* słowem odstępuie tego wszystkiego co tylko na lewym brzegu *Renu* posiadał. 5to. Obowięzuie się nie pozwalać mieszkania w swoim kraiu Emigrantom, iako i Xiężom wygnanym z Francyi. 6to. Zawarty będzie wkrotce między obydwoma mocarstwami traktat handlowy, na zasadach wspolnego zysku. — Tym czasem zaś wszystkie handlowe związki do tego stopnia iak przed woyną wrocone będą, wszystkie produkta pochodzące z ziemi, manufaktur, osad, i rybołowstwa Francuzow wolny mieć będą tranzyt przez kraie Xiążęcia, i żadna inna opłata procz od wozow i koni wybierana od nich nie będzie. 7mo. Rzplita Francuzka i Xiąże *Wirtemberski* wspolnie się obowiązuią powrocić własność zabraną mieszkańcom obydwoch kraiow. 8vo. Wszyscy niewolnicy wypuszczeni zostaną, długi iednak od nich pozaciągane, zapłacić powinni. 9no. Stosowuie do artykułu 6. pokoiu podpisanego w *Hadze* w 3. roku Rzplitey, traktat teraźnieyszy iest wspolnym dla *Rzeczypospolitey Batawow*. 10. Ratyfikacya ma nastąpić w 1. miesiącu, lub prędzey ieżli bydź może. W *Paryżu* 20. Thermidora (7. Sierpnia) w 4tym roku Rzpltey Francuzkiey iedney i nierozdzielney.

Z Konstantynopola 25 Lipca.

Stosownie do ostatnich wiadomości Kapitan Basza z eskadrą swoią udał się ku wyspie *Scio*. W drodze schwytał kapra *Maltańskiego* o 24 armatach, z ktorym tryumfalnie powroci do kanału. — Poseł tuteyszy Szwedzki uwiadomił Portę o umowie między Szwecyą i Moskwą na nowo zawartey. — Nie dawno temu, rozumieli Turcy, iż nieochybnie przyidzie do woyny między temi Mocarstwami.— W Dywanie często nadzwyczayne bywaią posiedzenia, okoliczności nakłaniaiące go do tego, nie są wiadome, staią się iednak do rożnych domysłow powodem. — Do wszystkich kommendantow miast Tureckich w Prowincyach Europeyskich, iako też do zarządzaiących wyspami wyszły rozkazy, ażeby nowego Francuzkiego Ambasadora Ob: *Aubert Dubayet* gdzie tylko przyiedzie, z przyzwoitemi honorami godności iego należącemi przyimować, wszelką oraz pomoc i wygody w drodze ułatwiać. Przez *Triest* przybył tu Francuz ieden, ktory kraie Austryackie przebrany iako obcy kupiec przeiechał. Mowią o nim, że ma być Konsulem tey Rzpltey w Mołdawii. — Buntownicy w *Romelii* ieszcze nie są uspokoieni.

N^ro 17
DODATEK
DO
GAZETY WARSZAWSKIEY
Z WARSZAWY DNIA 10. WRZESNIA R. 1796. W SOBOTĘ.

Zbior rożnych czynności woiennych na granicach Włoch i w Niemczech.

Z Medyolanu 16. Sierpnia.

Generał *Buonaparte* niezawodnie w kroczy do *Tyrolu.* D. 11. t. m. Generał *Massena* (iak wiadomo) opanował stanowiska *Corona*, *Montebaldo* i *Preabano*, zabrał 7. armat i 700 niewolnika. Generał *Soret* zabrał *Rocca Savata*, 2. armaty i 160. niewolnika. Wziął potym *Lodron*, 6. armat i 1000. Austryakow. Prawe skrzydło armii rownież coraz daley postępuie. D. 12. *Angereau* do *Ala* przedarł się, ważne stanowisko *la Chiusa* opanował i kilka set ludzi w niewolą zabrał. Po opuszczeniu przez Cesarskich tak ważnego stanowiska, wnosić można, że Feldmarszałek *Wurmser* zatrwożony coraz dalszym postępowaniem armii Francuzkiey nad rzeką *Lech*, wkrotce opuści *Tyrol* dla złączenia się z Arcy Xciem *Karolem.* Dywizya Generała *Serrurier* blokować ma *Mantue.* Garnizon tey fortecy, wszelkich dokładał usilności w celu przewiezienia do *Mantui* artylleryi i amunicyi zostawioney przez Francuzow w *Borgoforte*, lecz w tych dniach część tego garnizonu eskortuiąc do fortecy transport ammunicyi znaczną w ludziach poniosła stratę.

Z Inspruck 17. Sierpnia.

Niebezpieczeństwo codziennie powiększa się. Niepodobna iest opisać iak wielka od dni ośmiu w *Tyrolu* panuie trwoga. Przed dwoma ieszcze tygodniami radość i nadzieia zaymowały wszystkich mieszkańcow, lecz teraz wszelkie czynione nam obietnice i zapewnienia o zwycięstwach odnieść się maiących, zniknęły. Strata nasza nierownie iest większa iak z początku mniemano. Między temi, ktorzy broń przed Generałem *Buonaparte* złożyli, kilka batalionow Galicyiskich znayduie się. Armia nasza znacznie iest zmnieyszona. Jazda dla niedostatku furażow daleko cofać się musi. Głowna kwatera *Wurmsera*, ktora d. 8. t. m. w *Alla* znaydowała się, wstecz do *Trydentu* cofnęła się, a nawet teraz do *Bozzen* ma być przeniesiona. Francuzi postępuią za nim krok w krok przez *Roveredo* i *Lodron.* Od armii Generała *Moreau* kilka także kolumn przez *Feldkirch* na *Fuessen* zbliża się do granic Tyrolskich, po wzięciu *Bregenz* mimo mocnego oporu, w ktorym regiment *Neugebauer* wielką poniosł stratę. Arcy-Xżna *Elzbieta* ciotka Cesarza, ktora do tych czas w *Inspruck* mieszkała, wyieżdża z tąd wkrotce. Francuzi część znaczną swych ziomkow zabranych w niewolą od dnia 29 Lipca do d. 2. Sierpnia, oswobodzili. Kilka tysięcy ich iednak z *Tyrolu* przez *Bozzen* ku Austryi zaprowadzono. Wszystkie drogi w kraiu naszym napełnione są wozami, woyskowemi, rannemi, rożnemi transportami, uciekaiącemi &c. &c.

Z Medyolanu 19. Sierpnia.

D. 16. t. m. nie mieliśmy żadnych rapportow od armii *Buonaparty.* Do głowney iego kwatery przybył adiutant Generała *Moreau* dla umowienia się względem planu operacyi w *Tyrolu.* Gazety tuteysze głoszą, iż armie *Włoska*, *Renu* i *Mozelli* wkrotce się złączą. Słychać że Francuzi wzieli *Roveredo.*

Z Augsburga 20 Sierpnia.

Arcy Xżę *Karol* rozkazał Generałowi *Frölich* udać się z korpusem pod kommendą iego będącym do *Tyrolu* po nad granicę *Bawaryi.* 16 t. m. Francuzi weszli do *Kempten.* W naszey okolicy osadzili 18 t. m. *Wertingen*, a wczoray do *Biberach* posunęli się, z kąd magazyn Cesarski w większey części wywiezono. Przyprowadzono tu z *Bawaryi* 450 niewolnikow Francuzkich dla zamiany. Dziś w południe korpus *Latoura* z *Steppach* ruszył i między *Oberhausen* i *Gersthofen* stanął obozem.

Z Augsburga 22 Sierpnia.

W nocy z 20go na 21 t. m. korpus *Latoura* daley ku *Friedberg* do Bawaryi cofnął się, zniosłszy wszystkie mosty na rzece *Lech.* Nie zostało tu iak tylko kilka szwadronow huzarow i kilka kompanii woluntaryuszow *Giulaia.* Wczoray wieczorem między *Gersthofen* i *Kriegshaber* Francuzi pokazali się, a dziś rano kilka ich kolumn stanęło pod miastem naszym. Jedna z nich śpiesznie wieś *Oberhausen* osadziła. Z rozkazu *Latoura* bramy miasta naszego były pozamykane. — Gdy iednak Francuzi pod same mury podeszli, wysłano na przeciw nim deputacyą z oświadczeniem, że bramy natychmiast będą otworzone. O godzinie 11tey przed południem deputacya ta miała honor oświadczyć swą attencyą Generałowi kommenderuiącemu *Moreau* i polecić miasto łasce Rzpltey Francuzkiey. Rzeczony Generał w krotce potym z kilku set Republikanami weiągnął do miasta. — Austryakow za miastem ku *Friedberg* ścigano i w kilku małych utarczkach strata z obojga stron była dosyć znaczna. Cesarscy bowiem na drodze do *Friedberg* stanęli w tak nazwanym szańcu *Szwedzkim* i nim zupełnie *Lech* przeszli, bronili się iak nayuporczywiey. Liczba Republikanow pod Generałami *S. Cyr*, *Reynier* i *Lecourbe* przez okolice nasze do Bawaryi zmierzaiących przeszło 30,000 ludzi wynosi. Cesarscy stanęli obozem przy *Friedberg.*

Sztutgardu 26. Sierpnia.

Korpus Generała Cesarskiego *Wolf* z 4000. ludzi składaiący się, cofnął się podług listow z *Konstanz* do *Feldbirch* i *Pludenz*, po wzięciu przez Francuzow miasta *Bregenz.* Włościanie w okolicy zabili woyta i kilku urzędnikow miasta tego, twierdząc że przez ich zdradę Francuzi *Bregenz* wzięli. — Kolumna Francuzka przez *Feldkirch* na *Pludenz* idąca miała być porażona. W *Bregenz* Francuzi sypią szańce i znalezione tam 32. armat odesłali do *Huningen.* Kommendant w *Konstanz* d. 20. t. m. kazał ogłosić, że ktobykolwiek u siebie emigranta iakiego przechowywał, surowo karany będzie.

Od brzegow Menu 26. Sierpnia.

Generał *Darnaud* raniony pod *Moguncyą* powraca do zdrowia. Miasto *Frankfurt* zapłaciło iuż kontrybucyi 3. miliony liwrow w gotowiznie a 2. miliony w rożnych produktach. — D. 22. t. m. rano z twierdzy *Ehrenbreitstein* tego na bateryę Francuzkie strzelano lecz bezskutecznie.

Z Bareutch 27. Sierpnia.

Po wielu krwawych utarczkach, o kto-

rych pewnych rapportow nie mamy, Armia *Jourdana* z wyższego *Palatynatu* w kray *Bambergski* cofnęła się. Trzy dywizye tey armii stały wczoray przy *Forchheim*, a korpus 16,000. ludzi przy *Pegnitz* (z rapportow Arcy Xcia *Karola* powyżey w gazecie umieszczonych poznać można jakie do 27. Sierpnia były woysk stanowiska w tey części teatru woiennego.)

Z Bareuth 30. Sierpnia.

Jeszcze wszystkie poczty nie dochodzą a zatym dokładnych wiadomości o obrotach woiennych w sąsiedztwie naszym mieć nie możemy. — Z powieści podrożnych częstokroć mylnie o rzeczach sądzących to tylko wiemy: „D. 26. t. m. kolumna *Klebera* i *Collaud* przez bezdrożne gory do kraiu *Bambergskiego* zmierzała, niektore iey małe dywizye były iuż w *Hollfeld*. Wczoray Cesarscy do tego mieysca weyść mieli. Głowna armia Francuzow stała wczoray ieszcze przy *Forchheim*. Cały kray *Norymbergski* aż za *Erlangen* iest w ręku Cesarskich Głowna kwatera Xcia *Karola* iest w *Kalebreut*. Po opuszczeniu mieysca *Pegnitz* przez *Klebera*, zaraz zaięte było przez korpus emigrantow. Zdaie się że Cesarscy nie chcą attakować Francuzow przy *Forchheim*, ale chcą ich do koła opasać, gdyż od dni kilku z *Erlangen* ku *Hochstädt* i *Pommersfelden* na drodze do *Würzburg* nieustannie woyska Cesarskie ciągną. Wczoray w nocy był pożar w *Bambergu* i 50. domow zgorzało. — W tym momencie odebrano tu listy z *Bamberga*, że Cesarscy weszli do tego miasta. Kommendant tameczny Francuzki z 100. ludźmi poddał się.

Od brzegow Menu 30 Sierpnia.

Armia *Jourdana* cofnęła się w prawdzie; lecz armia Generała *Moreau* w okolicach *Augsburga* do 40,000. ludzi mocna i do *Donauwerth* lewe swe skrzydło przypieraiąca, stoczyła na wzgorzach *Friedberga* krwawą bitwę z korpusem *Latoura*, przymusiła go do cofnienia się, przez *Lech* przeszła i do *Bawaryi* wkroczyła. — Do *Augsburga* przyprowadzono dnia tego 11. zdobytych armat i 1500. niewolnika.

Die vierte Ziehung der Königl: Preussisch: Dritten Zahlen Lotterie, zum Besten der Invaliden, Witwen, Versorgungs, Schulen, und Armen-Anstalten, ist geschehn in Warschau in Gegenwart der Königl: General Lotterie Administrations Comissarien. Donnerstag den 8. Septem: 1796 früh um 9 Uhr Herausgezogene Nummern, sind:

9. 84. 13. 50. 23.

Die 5te Ziehung ist montag den 19 September 1796 früh um 9 uhr.

Die Einsätze werden bei allen in Warschau und Prag angestellten Lotterie Einnehmern bis Freitags d. 16ten Sept: Morgens, im Haupt Einnahme Comptoir zu

Czwarte ciągnienie Krola JMci Pruskiego trzeciey Lotteryi Liczbowey, na rzecz Inwalidow, Wdow, i Szkoł, tudzież na wsparcie Szpitalow urządzone, działo się w Warszawie, w przytomności Kommissarzow Generalney Administracyi Loteryi Krolewskiey we Czwartek dnia 8. Septemb: 1796 rano o godzinie 9 wyciągnięte Numera, są:

9. 84. 13. 50. 23.

Piąte ciągnienie będzie w Poniedziałek 8 Septembra 1796 rano o godzinie 9.

Stawki u wszystkich Kollektorow, w Warszawie i na Pradze tylko do Piątku 16. Września rano, a w Kantorze Generalnym w Warszawie, aż do wieczora przed cią-

Warschau aber bis Abends vor der Ziehung angenommen.

Die 6te Ziehung bleibt auf den 29. September a. c.

In den Königl: Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau sind auch Loose zur Königl: Berliner Classen Lotterie zu haben.

Warschau den 8. September 1796.

Königl: Preuss: Dritte Lotterie Direction.

gnieniem przyiętemi będą.

Szoste ciągnienie będzie dnia 29 Septembra.

W Krolewskim Kantorze Generalnym w Warszawie; można też dostać Losow na Krolewską Berlińską Lotteryą Klassową.

w Warszawie 8go Septembra 1796.

Krola Jmci Pruskiego 3cia Dyrekcya Loteryi.

Dnia 29 Sierpnia, odprawił się tu w Kościele S. Jędrzeia akt solenny szlubu JPani Rudnickiey Starościny Kąkolownickiey, z JPanem Ostrowskim bywszym Podskarbim Nadw: Kor. ktorzy nazaiutrz do dobr swoich wyiechali.

Podaie się do publiczney wiadomości, iż z woli i urządzenia naywyższego rządu kraiowego, w kordonie J. C Krolewsko, Apostolskiey Mości, w Cyrkule Bialskim w miasteczku Janowie Biskupim nad Bugiem, w przytomności osoby od rządu umocowaney, na satysfakcyą sukcessorow i kredytorow ś p. JW. Narusiewicza Biskupa Łuckiego, przez publiczną Licytacyą, więcey daiącemu za gotowe pieniądze przedawane będą rożne rzeczy; iako to: Ogiery, Klacze stadne, źrzebce &c. Krowy Hollenderskie i bydło wielorakiego gatunku, srebro, porcellana, miedź, cyna, meble rożne Pałacowe, Zegary, Portrety, Kopersztychy, bielizna stołowa, powozy rożne, sprzęty staienne, kuchenne, Rzemieślnicze i Gospodarskie &c. Takowych zaś rzeczy licytacya rozpocznie się na dniu 15 Września roku bieżącego 1796. i do zupełnego wyprzedania kontynuować się będzie.

DONIESIENIA.

Jmieniem JW Stanisława Leduchowskiego Woiewodzica Czerniechowskiego właściela skryptu na czerw: złł: 1570. od JW Jana Grabowskiego Generałowicza woysk W X. Litt: w R 1794. sobie wydanego podaie się do wiadomości publiczney, iż przerzeczony skrypt w przesyłaniu z Drezna do Warszawy w Mcu Kwietniu 1796 zaginął, dotąd wyszukanym niezostał, i żadna nie iest wiadomość w czyimby zostawał ręku. Zaczym w przypadku popisywania się czyiegożkolwiek z tym skryptem w sądzie exdywizorskim dobr JW. Jana Grabowskiego z Ziemstwa Wołkowyskiego wypadłym, że takowy skrypt innemu służyć, a sąd summy onym obiętey nikomu procz JW. Leduchowskiemu wskazywać i zasądzać niema, ninieyszym uwiadomieniem przy zaniesionym urzędownie Manifeście ostrzega się. Ktoby zaś takowy znalazł lub o nim wiedział ma się zgłosić do Kantoru Gazety Warszawskiey, gdzie odbierze przyzwoitą nadgrodę.

Mein Compagnon der Michael Schweitzer hat auf diejenige Lieferung, welche Ich im vorigen Jahre durch die Monate Junii, Julii, August und September, für das ganze Peterkausche Kammer Departement besorgt habe, verschiedene Schulden Kontrahirt und in dieser Hinsicht verschiedene Reverse und andere Schuldverschreibungen unter meinem Namen ausgestelt, und da mir nun als Entrepreneur dieser Lieferung, sehr daran gelegen ist die Eigenthümer dieser Reverse, und überhaupt den ganzen Betrag der auf diese art entstandenen Forderungen zu wissen, so fordre ich hiemit ale diejenigen auf, welche auf die gedachte Lieferung aus irgend einem Grunde, einem Anspruch zu haben vermeinen, sich bei mir dieserhalb binnen zwey monaten à dato zu melden, und ihre Forderungen gehörig anzuzeigen, wiedrigenfals aber zu gewärtigen, dass ich keine sich später meldende Pretendenten mit ihren Forderungen anhören, vielweniger aber befriedigen werde. Warschau den 25. August 1796.

Jtzig Jacob Flatau.
Auf der Krakauer Vorstadt.
der Postgegenüber wohnhaft.

Elzbieta z Herzengierow Maierowa na Przedmieściu przy Krakowie mieszkaiąca, z Rzemiosła farbierskiego życie swe utrzymuiąca, od męża swego Francisżka Maiera kunsztu Farbierskiego Rzemieślnika od lat 11. opuszczona, z ktorym ślub małżeński w mieście Warazdynie zwanym. w kraiu leżącym, przed lat 26. zawarła, uprasza Prześw: Publiczności, aby kto z niey maiący o życiu lub śmierci wspomnionego męża pewność z miłości bliźniego był łaskaw użyczenia wiadomości do Konsystorza Krakowskiego.

Ur. Jozef Bazarowicz rodem z W X. Littgo, ożeniwszy się z Urodz. Eleonorą Orzechowską, odiechał od teyże wkrotce po ożenieniu, iuż temu rok 21. ktoby więc o życiu lub śmierci tegoż Urod: Jozefa Bazarowicza miał iakową wiadomość, uprasza się Prz: Publiczności, aby raczył przez Pocztę uwiadomić o tym mnie niżey podpisanego, adressuiąc list do mnie do Łowicza: co nieśmiertelną w zbudzać będzie we mnie wdzięczność dla niego, i iedna mu sławe prawdziwego miłośnika bliźnego. Jozef Orzechowski.